

Šattut Sámis, en samisk fotoflora

År 1992, med nytryck 2006, gavs den allra första samiska fotofloran ut, med titeln "Šattut Sámis" (Växter i Same-land). Författarna är Heikkiarmas och Toivo Lukkari från Utsjoki i Finland. Bokens idé är genial, för en samisk fotoflora har inte funnits förut. Även om texten är på nordsamiska, så är alla växtnamn dessutom angivna på både finska, svenska och norska (både nynorska och bokmål). De flesta namn är korrekta, men somliga samiska namn är onödigt komplicerade, som till exempel för fjällkvannen. Den kallas 'olmbuborranrássi' (människofödogräs), medan det gamla klassiska 'boska' hänvisas till parentesplats. Här har man också helt bortsett från att kvannen på nordsamiska vanligtvis kallas 'fátnu' före blomningen som ofta inträffar först efter 10–12 år.

Varje växt har en text som av någon orsak varierar väldigt i längd. En av dem med kortast text är återigen fjällkvannen som är en mycket använd samisk nytto- och läkeväxt och därför borde beskrivits mer ingående. Fotografierna är vidare av mycket skiftande kvalitet. Några av de bästa är inköpta från yrkesfotografer. Detta gäller det allra vackraste föreställande lapsk alpros som också har fått pryda omslaget där bokstäverna i bokititeln har fått precis samma färg som alprosblossorna. Läckert!

Beklagligtvis är växterna felbestämda på inte mindre än ett tjugotal av de totalt 138 bilderna. Det mest graverande är nog de båda bilderna på samma uppslag som påstås föreställa norrlandsstarr och knagglestarr, men som båda uppenbart är flaskstarr. Denna art dyker upp på de följande sidorna där sex ytterligare starrar beskrivs utan foton! Eftersom det här är frågan om en fotoflora med bara ett urval arter, så kunde man lika gärna uteslutit dessa starrar, men alternati-

vet hade förstås varit att skaffa bilder också av dessa. En bild är grovt felskuren och visar liten blåklocka med några blad av ryssruta längst till höger som är vad fotot egentligen skulle föreställa!

Boken skulle ha blivit väldigt mycket bättre om den hade granskats av en fackbotanist innan den gavs ut. Nu har den alltså kommit ut i nytryck, fortfarande tyvärr utan granskning! De för det mesta fullständigt missvisande utbredningskartorna från första upplagan har visserligen som tur är tagits bort, men få andra ändringar gjorts, några till det sämre, till exempel fotot av hundkax.

En jämförelse med boken "En botanisk vandring i Arjeplogsfjällen" av Elisabet Arvidson & Börje Törnberg (kort presenterad i SBT nr 6/2005, sid. 309) visar hur mycket mer man där fått ut av foton och beskrivningar. Visserligen tar den boken bara med hälften så många arter, men så klarar de också att lägga en mycket mer personlig touche på sin bok.

Mitt hopp för "Šattut Sámis" är nu att förlaget kan kosta på sig granskning med därav följande nödvändig omarbeting, för att därefter snarast trycka upp boken på nytt. Det är den tveklöst värd!

✿ MATS G. NETTELBLADT

Šattut Sámis

Heikkiarmas & Toivo Lukkari 2006.

Utgiven av Davvi Girji, Karasjok, Norge. 158 sidor.

ISBN 82-7374-145-1. Boken kan beställas på www.davvi.no. Pris: 220 norska kronor.

